

St. 2349.

Gölna vármegye

DUNAKÖMLÖS járás

DUNAKÖMLÖS jegyzőség

808/1925/2.

Közigazgatási tájékoztató lap

DUNAKÖMLÖS

nagy község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebelezetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

ad 1, A község település útján 1788. évben keletkezett; a község határváltozása nélkül áll fenn. A község települése óta Gölna vármegyéhez tartozik. A község települése óta a „Dunakömlös” nevet viseli. Állás: böharingiai németek.

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

ad 2, Terület változás nem történt. Elpusztult falvak a község határában nem voltak.

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülö-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

ad 3, Urbéres község.

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

ad 4, Nagyközség.

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

ad 5, Az anyakönyvi törvény életbe léptése óta önálló anyakönyvi kerület. Változás nem fordult elő.

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

ad 6, Nincsen.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily területűek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házasodási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

adott; A község határa és belső részei is dombosak. Határosok: Paks 3 1/2 km.; Vénmékér 4 1/2, Böleske 3 km. Ordas 2 km. A község határa magas dombos. Vizei: Vörösmalmi patak, Dunai holtág, mely az elő Dunából kap vizet

3112 kat. hold (birtokcímek adatai alapján).
1863 k. hold szántó, 388 1/2 k. hold rét (kaszáló),
282 k. hold szőlő (beültetett), 427 k. hold legelő,
..... k. hold erdő, 33 k. hold nádas, 144 k. hold terméketlen (út, szikla, homok, mocsár, kőbánya). Kert k.k. halás.

Nem.

Vénmékér.

Vénmékér.

2120 lélek.

2119 r. kath., g. kath., ref.,
..... ág. h. ev., izr., egyéb
magyar, német, tót,
rutén, oláh, horvát,
..... egyéb.

Belterületen épült házakban laknak.

Vénmékér.

Földművelés és ipari munkák.

400 ház, 706 lakással.

3 felkereseti iskola, 1 községi menedékház,
1 községi ház, 1 főjegyzői lak., 1 aljegyzői lak., 1 községi kórház, 1 járóbetegotthon, 1 vágóhid, 1 hullóház.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előjárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bízva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy)

Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrs és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi bíraskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

1. Biró/Törvény- (másod-) biró. 6 esküdt,

(tanácsbéli) Pénztárnok. Közgyám 1

1. vezető jegyző, 1 al segédjegyző, — orvos

— állatorvos, 1 irodai alkalmazott,

— pénztári alkalmazott, — egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

1/

3 kisbiró (küldönc), 2 bába,

2 éjjeli őr és — gazdasági alkalmazott.

9 munkáműköd. helyben km.

10 virilista, 10 választott tag, 6-6 pótag

1 A község 1 választókerületet alkot.

Nem.

Jászard 38 km.

Paks 4 1/2 km.

Paks 4 1/2 km.

Paks 4 1/2 km.

Paks 4 1/2 km.

Van, 3 kisbiró tag. Nincs.

Van. Nincs.

Nincsen.

~~Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag.~~
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: Paks 4 1/2 km.
- Hány magánorvos lakik a községben: Nem lakik
- Községi bábák száma: 2.
- Közbába lakóhelye és annak távolsága: /. km.
- Okleveles magánbábák száma: /.
- Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol? Paks 4 1/2 km.
- Legközelebbi kórház hol van és milyen távol? Leleszárd 38 km.
- Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) Van szegényház Nincs.
1 alkalmas gyermekmenhely.
9. A gondozott szegények száma: 2 intézeti ápolásban, 2 magán ápolásban.
- Elhagyott gyermekek száma? 0 gyermek.
10. Milyen a község ivóvíze? Jó
- Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kútvíz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. Nincs
- Van-e csatornázása? Fogyni
11. Korcsmák és vendéglők száma? 4 korcsma, 0 vendéglő, 0 kávéház.
- Van-e szálloda, fogadó és hány? Nincs.
- Van-e községben közfürdő? Nincs.
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? Nincs.
- A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva?

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Leleszárd 38 km.
- Kir. járásbíróház székhelye és távolsága? Paks 4 1/2 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Leleszárd 38 km.
- Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Paks 4 1/2 km.
- Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Paks 4 1/2 km.
- Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Paks Pécs 4 1/2 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népkola van a községben, (megjelölve a tantermek ; tanerők számát: állami, közs., felekezeli isk., emi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

ad 1., Felekezeti, 6 artholyi, r. kath. népiskola, 3 iskola-épület, 5 tanterem, 5 tanítóval.

2. Középkolák vagy más szakiskolák (iparosciskola, gimn., reálgimn., reál iskola -stb.) Azok llege, tantermek és a tanerők száma:

ad 2., Nincs

3. Óvodák jellege, száma és taneteje: Nyári menedékház van-e?

ad 3., Állandó községi menedékház, 1 épület, 1 óvónő, 2 teremmel.

4. Testnevelés szervezete. Levente-egyesületek:

ad 4., "Levente" egyesület megszerveve.

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak vótsága:

ad 5., Bekcsard 38 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és lyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van anyaegyház és mily távol (bevett és elismert ekezetek szerint sorolandó fél.) A községbeli yházak melyik püspökséghez, illetőleg egyház- rülethez tartoznak:

ad 6., Rom. kath. anyaegyház. Pécsi püspöki egyházközség. Ómápföldvári esperesi körzet.

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és rolsága:

Paks 4 1/2 km.

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy onica visitation alapuló, vagy a hívők helyett állalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

ad 7., A községnek kegyuri joga nincs. A kegyur, a m. kir. Erdőbányai egyházi kerület. A canonica visito/alap- jár a község évi 981 arany terhet visel.

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek rint: (párber és egyénenkint időről-időre ki- tett adó stb.)

ad 8., Lakosok és kántori párber természetben és isholai fűtőadó, r. kath.

Milyen egyházi szervezetek vannak még a zségben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

ad 9., Csak rom. kath. egyházi szervezet van.

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az rházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselő- tület intézi-e.

ad 9., Igen.

C) Kulturális intézmények.

10. Muzeum, könyvtár vagy hasonló intéz- ny?

ad 10., Kéhai honosár Jós of hagyatéka, egy községi könyvtár, 20000 kötet.

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvéd- ék vagy elesett hősök emléke?

ad 11., Elesett hősök 1 emlékszobor.

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, kedvelő előadások stb. Mozgóképek.

ad 12., Nincs

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás- let, egyéb kulturális egyesületek (névszerint orolva.)

ad 13., Gazdakör, 6, Gyártóiparosok Országos egyesületének fiókja.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

ad 1, Budapest - Kézdivásárhelyi út menti út a községet
hát a község határában van.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közuti vasutak.

ad 2, Budapest - Paks-i fővonal. Vasuti állomás
Dunaközlő, rakodóhelye van. Ipari kisvasút
nincs.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Hajó állomás a Dunán Paks állomással, 4 1/2 km.

Van-e posta, távirtda, távbeszélő állomása?

általában nincs, be lett szüntetve. Postai ügyintézés
kiterjed a községre.

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz járul hozzá a község?

ad 3, A községi úthoz.

Községi (közvilágító) utak hossza?

..... 14 km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold). Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

ad 4, Középbirtokok száma: 3, terjedelme 150, 307, 336 K.
hold. - Kis és törpebirtokok áll. kiterjedése 1-30 K.
holdig.

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

ad 5, Nyomásos gazdálkodás folyik. Birtokossági
tanács nincs.

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

nyom. 427 K. hold.

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

nincs.

Van-e legelő-rendtartás?

nincs.

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

nincs.

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Szekszárd, 38 km.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

nincs.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

nyom. 1600 a. j. l.

Be van-e ültetve?

nyom.

7. *Vízrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. így más ármentesítő intézmények és milyen)?

ad 7, Kimeren

Az illetékes kultur- vagy folyam mérnökség székhelye:

Szekesfehervar ism. km.

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: tenyészállatok száma,

331 ló, 336 szarvasmarha, 294 sertés, 30 juh

alkodó tenyésztési irány:

verestarko/szarvasmarha/

őrállatorvos székhelye és annak távolsága.

Bóleske 9 km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? ad 9. melyben vagy mely községben, milyen távol?

Paks, 4 1/2 km.

Hova gravitál a község?

Paks.

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kírákó, állatvásár, b). Kié a vásártartás joga?

Kimerenek.

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

Szekszárd

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Kösz.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptökéje (sorolva).

Kimeren

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Ómáskaméi Tejipari Szövetkezet.

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

2 mészáros, 1 cipész, 4 bútalos, 3 kovács, 2 molnár, 1 kőháló, 2 szabó, 2 lakatos, 2 szőnyegartó, 5 ács, 3 bográn, 4 borbély, 12 kőműves, 1 székelyipartó, 1 kődar, 4 kovács

Van-e a községben ipartestület?

Kimeren

11. Gyárak, ipartelep és azok átlagos gyártása (hajtóerő és munkáslétszám szerint sorolva).

Négy patakmalom, hajlókeréjű víz, munkáslétszám 2-2 egyen

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Szekszárd 38 km.

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Szekszárd 38 km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Kimerenek.

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege. Állandó bányauzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

Kimerenek.

14. Háziipar és annak jellege.

Vaszonsebes.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben tölthető ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi kocsmá stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

ad 1, 6 ház: or, község háza, b, főjegyzői lak, c, al-jegyzői lak, d, községi menedékház, e, községi nagy kocsma, f, járványkórház, 21 lakrészlet.

A község tulajdona:

192 kat. hold szántó és rét, 81

51 legelő, kat. hold erdő, egyéb 60 utak, utak.

Az egész kis haszonbérletben.

Főjegyzői javadalmat 1 k. hold.

A beérkező ingatlanok.

Kocsma.

ad 3, Vándorvadász halászati jog, községi nagy kocsma.

Földadó 11.715 K f. Házadó 3105 K

70 f. Ált. kereseti adó 3382 K 20 f. Társulati adó 2 K 90 f. Vagyon- és jöv.

adó 30,50 K 80 f.

adó 30,50 K 80 f.

Kocsma.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Az egész kis haszonbérletben.

A község pecsétjének lenyomata:

Jeruzsálem
Jegyző

Községi (kör-) jegyző.